

Skytefelt-diplomati

Forsvarsdepartementet vil ha 12 nye skyte- og øvingsfelt til havs. 8 av dem legges til finnmarkskysten. Dette er enda en opptrapping av spenningsforholdet til vår nabo i øst.

Da Norge ble med i NATO, ble det gitt noen garantier til Sovjet: - Ingen allierte øvelser øst for Lyngen. Nå skal en ha skytefeltene helt øst til Tanafjorden. Det heter i [høringsnotatet](#) at de skal brukes «for å støtte militære fartøyers behov for nasjonal, fellesoperativ og multinasjonal skytetrening uten uforholdsmessig lange forflytninger i forkant.» (5.3.1.) «Det er viktig at Norge er en troverdig og forutsigbar tilrettelegger for øving og trening med våre allierte i egne interesse- og nærområder.» (3.3.0.)

Forsvaret planlegger ikke bare skytefelt på havet for egne øvelser, men skal bruke disse under NATO-øvelsene også. Her avslører en at allierte krigsfartøy skal plasseres utenfor finnmarkskysten. Det er NATO som nå ser til Finnmark. Det er USA som presser på for å få fremskutte militære posisjoner som ubåthavn i Tromsø, marinesoldater på Værnes og Setermoen, bombefly på norske flyplasser og baseavtale på Sola, Rygge, Evenes og Ramsund.

Endringene av skytefeltene kommer av at forsvaret har tilpasset seg USA sin strategi. Kystfortene er lagt ned. Nå vil disse skytefeltene bli faset ut. I stedet skal vi få store utvidelser av skytefeltene i sjø, både for båter og fly. Jagerflyet F16 som var av defensiv karakter, er byttet ut med F35 som mer er et bombefly. Disse flyene skal være flittig bruker av disse nye skytefeltene i vårt nærområde til Russland. Her er det NATO som truer Russland. Og vårt forsvar bør kanskje skifte navn når det ikke er forsvar men aggresjon de utøver.

Feltene skal være 15 x 15 nautiske mil. Territorialgrensa vår går derimot bare ut til 12 nautiske mil ut av grunnlinja. Dvs at flere av feltene vil gå utafør territorialgrensa vår. De to feltene utenfor Sørøya er langt utenfor territorialgrensa, dvs de går ca. 27 n. mil utafør grunnlinja. Det er også utenfor den aksepterte grense på 24 n.mil som kyststaten kan utøve en viss kontroll over ifølge havrettskonvensjonen. Militæret får en anledning til å hindre ikke-alliert skipstrafikk i internasjonalt farvann utafør vår territorialgrense. Er det noen som ønsker konflikt?

I det siste har den diplomatiske kontakten mellom NATO og Russland blitt brutt. Også vårt forhold til vår nabo i øst er blitt tilspisset og spendt. Vår landsdel er tjent med å styrke diplomati, bruke våre muligheter til dialog. I stedet skjerper militæret spenningene med å be om skytefelt i Finnmark. Skytefeltene vil nok skyte i stykker både Arktis Råd og Folk til folk-samarbeidet.

Forslaget om skytefelt forklares med at militæret må sikre seg sine rettigheter før energiproduksjonen av havvind, akvakulturinstallasjoner og petroleumsvirksomheten har tatt arealene. Det skal derfor ikke kunne etableres faste installasjoner i disse forbudsområdene av sikkerhetsmessige grunner. Isolert er dette en interessant bekreftelse fra fiskerne om at også kysten vår her nord står foran en arealkonflikt. For fiskerne vil bli fortrent av ytterligere en interessant. De blir også utestengt fra skytefeltene som kan bli brukt opp til 20 ganger i året, noe som nevnes eksplisitt for Finnmark. (5.3.2.10)

I høringsdokumentet fremkommer det flere interessante opplysninger. Det er en viss fare for udetonerte sprenglegemer i de skytefeltene som nå skal frigjøres. Militæret har altså et problem med blindgjengere. Det problemet er så alvorlig at militæret ikke må få utvide sine skytefelt i det

hele tatt. Departementet opplyser at de har i gjennomsnitt siden krigen og frem til 2002, etterlatt seg 39 tonn stål og 1,2 tonn kopper hvert år i sine skytefelt på havet. Særlig kopper i havet er et stort problem, så stort at fiskeflåten har fått forbud mot å bruke kopper i bunnstoffmalinga. I selve sprengstoffet er det ikke bare TNT, men også andre forurensede stoffer som blyazid, også kalt knallvikksølv. Det spørs om de frigjorte områdene egner seg til kommersielt bruk lenger.

Konflikten med akvakulturanleggene er reell. Departementet beklager seg over at de ikke er høringsinstans for biomasseøkningen i anleggene. De tenker at en detonering vil kunne drepe all fisk i merdene. Men hva med villfisken, fuglene og sjøpattedyrene? Det nevnes at det skal tas hensyn til dem i skyteinstruksen. Noen skytefelt ligger over korallrev. Det skal tas med i instruksen at sprengning ikke skjer her. Men for det første så er ikke alle korallrevene kartlagt. Og vi kan ikke stole på at slike hensyn blir tatt av øvelsesledelsen. De samme folkene har ikke forutsetning til å vite noe om hverken bunnforhold eller biomangfold. De særlig verdifulle og sårbare områder (SVO-områder) ligger også innenfor de omsøkte skytefeltene. De skriver «SVO-områder gir ikke direkte virkninger for aktiviteten i områdene, men sier noe om behovet for aktsomhet i de ulike områdene.» (6.11) Det er urovekkende at dette bare skal tas hensyn til i en instruks. I konfliktvurderingstabellen er ikke korallrev tatt med.

Departementet ønsker å fokusere på krigsfaren og at vi må øke militærbudsjettet. Men verden står ovenfor en større trussel, og det er klimaendringene. En av de mest meningsløse aktivitetene er det militærvesenet driver med, som å bruke skytefeltene. Sprengning, og forbrenning av fossilt drivstoff, ødelegge og skade natur, dyreliv og fisk. NATO bruker 15 ganger så mye i sitt militærbudsjett som Russland. Vi bør starte med nedrustning og avspenning i vårt område.

Frøde Bygdnes, Rødt

Fylkestingsrepresentant Troms og Finnmark

